

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Кафедра міжнародних економічних відносин та фінансів

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансова біржова діяльність

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів освітнього
ступеня

бакалавр
молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

року набору 2019

галузі знань

29 Міжнародні відносини
шифр і назва галузі знань

спеціальності

292 Міжнародні економічні відносини
шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Міжнародний бізнес
назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

вибіркова
обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2019 рік

Розробник:

Дубровіна Віра Анатоліївна,
старший викладач кафедри міжнародних
економічних відносин та фінансів

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

02.12.2019 р.

підпис

В. А. Дубровіна

ініціали та прізвище

Керівник (гарант)
освітньої програми

Колупаєва Ірина Володимирівна,
завідувачка кафедри міжнародних економічних
відносин та фінансів, доктор економічних наук,
професор

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

02.12.2019 р.

підпис

І. В. Колупаєва

ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин та фінансів

назва кафедри

протокол від 02.12.2019 р. № 8.

Зав. кафедри

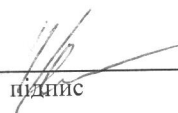
підпис

І. В. Колупаєва

ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 27.12.2019 р. № 6.

Голова методичної комісії

підпис

Р. А. Чемчикаленко

ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансова біржова діяльність» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців системи загальних компетентностей з основних засад функціонування світових фінансових ринків і бірж та фахових компетентностей у сфері фундаментального та технічного аналізу на ринку цінних паперів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є організована сукупність економічних відносин, які виникають між фізичними, юридичними особами, державою в процесі розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів, формування централізованих фондів грошових коштів.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції», «Міжнародний менеджмент», «Міжнародний бізнес» та є основою для подальшого засвоєння навчальних дисциплін, таких як «Міжнародні стратегії економічного розвитку», «Організація зовнішньоторговельних операцій».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність навчатися та бути сучасно навченим;

ЗК 2. Здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість, уміння управляти часом;

ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформаційно-аналітичних даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій, програмних пакетів загального і спеціального призначення;

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та оцінювання інформації, процесів та явищ з різних джерел з метою виявлення проблем, формулювання висновків (рекомендацій), вироблення рішень на основі логічних аргументів, забезпечення якості виконуваних робіт з урахуванням національних та міжнародних вимог;

ЗК 6. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

ЗК 10. Вміння використовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій;

ЗК 11. Спроможність формалізувати та розв'язувати проблеми, приймати обґрунтовані управлінські рішення на основі взаємоузгодження суспільних, колективних та індивідуальних інтересів;

ЗК 12. Здатність реагувати на зміни в міжнародному бізнес-середовищі та адаптуватись до них на основі використання новітніх підходів до ведення міжнародного бізнесу; адекватно оцінювати і прогнозувати економічні та соціальні явища, системність у прийнятті обґрунтованих рішень;

фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність виокремлювати закономірності, характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів;

ФК 4. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і макрорівнях та налагоджувати комунікації між ними.

ФК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них;

ФК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі;

ФК 7. Здатність застосовувати базові знання, аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин;

ФК 17. Уміння обґрунтовувати результати поточного та перспективного аналізу щодо кон'юнктури світових ринків і готувати аналітичні звіти.

програмних результатів навчання:

ПРН 1. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя, дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін;

ПРН 2. Мислити креативно та критично, володіти навичками самоаналізу, самоменеджменту, самовдосконалення, тайм-менеджменту, критично оцінювати наслідки продукуваних ідей;

ПРН 4. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

ПРН 5. Демонструвати навички письмової та усної комунікації державною та іноземними мовами, фахово використовувати економічну термінологію;

ПРН 8. Досліджувати та ідентифікувати функціональні області та їх взаємозв'язки, налагоджувати комунікації між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня;

ПРН 9. Виявляти, окреслювати та формалізувати проблеми; систематизувати й упорядковувати отриману інформацію про зовнішнє та внутрішнє середовище міжнародного бізнесу; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на процеси та явища у світовому господарстві; формулювати висновки і розробляти рекомендації з метою адаптації до нової ситуації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

ПРН 15. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з урахуванням їх основних форм, зокрема: міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій;

ПРН 18. Набуття практичних навичок щодо організації міжнародних розрахункових операцій; особливостей здійснення кредитування зовнішньоторговельних операцій; інструментів реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин у системі функціонування міжнародного бізнесу.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці

Місце фінансового ринку в фінансовій системі. Передумови виникнення фінансового ринку. Сутність фінансового ринку, його структура. Ринок капіталу та ринок грошей. Принципи та функції фінансового ринку. Суб'єкти та об'єкти фінансового ринку. Професійні учасники фінансового ринку. Інституційна складова фінансового ринку. Роль фінансового ринку в економіці.

Тема 2. Регулювання фінансового ринку

Необхідність та основні завдання регулювання фінансового ринку. Мета та форми здійснення державного регулювання фінансового ринку. Органи державного регулювання діяльності фінансових установ. Банківське регулювання та банківський нагляд. Державна політика на валютному ринку. Валютна інтервенція. Саморегульовані організації фінансових посередників.

Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва

Поняття фінансового посередництва. Функції фінансових посередників. Класифікація фінансових посередників. Суб'єкти банківської системи. Ощадні і кредитні асоціації. Банківські об'єднання. Небанківські фінансово-кредитні інститути. Лізингові та факторингові компанії. Кредитні спілки. Контрактні фінансові інститути. Інститути спільного інвестування. Позичково-ощадні асоціації. Страхові компанії. Фінансові компанії. Посередники депозитарно-клірингової системи. Депозитарії, зберігачі, реєстратори.

Тема 4. Поняття фондової біржі та біржових операцій

Поняття та функції фондової біржі. Учасники фондової біржі. Професійна діяльність на фондових біржах. Умови допуску цінних паперів до котирування на фондовій біржі. Біржові операції та їх класифікація. Біржова угода. Поняття біржових індексів і методи їх визначення.

Тема 5. Українська біржа та фондова біржа ПФТС

Призначення і особливості організації Української біржі та Першої фондової торгівельної системи. Функції, інструменти, що торгуються на Українській біржі та фондовій біржі ПФТС. Лістинг фінансових інструментів. Обсяги торгів акціями на облігаціями внутрішньої державної позики на фондових біржах України. Порядок розрахунку та сучасна динаміка індексу UX та індексу ПФТС. Фактори, що впливають на динаміку індексів та обсяги торгів.

Тема 6. Світові фондові біржі

Характеристика та особливості функціонування світових фондових бірж. Найвпливовіші фондові біржі світу. Капіталізація фінансових інструментів, що торгуються на Нью-Йоркській фондовій біржі. Індeksi Доу-Джонса і NYSE Composite. Умови торгівлі на Нью-Йоркській фондовій біржі. Порядок

розрахунку індексу NASDAQ та особливості функціонування фондової біржі. Токійська та Лондонська фондові біржі.

Тема 7. Валютні біржі

Перешкоди на шляху функціонування валютних бірж в Україні. Міжнародний міжбанківський ринок FOREX. Котирування валюти на ринку. Крос-курс. Валютні опціони. Девальвація і ревальвація національної валюти: наслідки для реального та фінансового сектору.

Тема 8. Фундаментальний і технічний аналіз

Основні теорії прогнозування цін на ринку цінних паперів. Фундаментальний аналіз ринку цінних паперів. Показники, що використовуються при фундаментальному аналізі. Рейтинг цінних паперів. Технічний аналіз ринку цінних паперів. Основні теорії та принципи технічного аналізу.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	16	2		2		12												16	2					14
Тема 2. Регулювання фінансового ринку	16	2		2		12												16	2					14
Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва	23	4		4		15												23	2					21
Тема 4. Поняття фондової біржі та біржових операцій	23	4		4		15												23			2			21
Тема 5. Українська біржа та фондова біржа ПФТС	23	4		4		15												23			2			21
Тема 6. Світові фондові біржі	23	4		4		15												23			2			21
Тема 7. Валютні біржі	28	4		4		20												28			2			26
Тема 8. Фундаментальний і технічний аналіз	28	4		4		20												28	2		2			24
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	28		28		124												180/6	8		10			162

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2019/2020		2020/2021		2021/2022		2022/2023	
		осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна
Денна повна	Лекційні заняття							28	
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття							28	
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота								
	Самостійна робота студентів							124	
	Усього годин							180	
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна скорочена	Лекційні заняття		2	6					
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття		2	8					
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів		86	76					
	Усього годин		90	90					

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	Сутність фінансового ринку	2			2
Тема 2. Регулювання фінансового ринку	Регулювання діяльності організованих фінансових ринків	2			2
Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва	Поняття фінансового посередництва	2			2
	Класифікація фінансових посередників	2			
Тема 4. Поняття фондової біржі та біржових операцій	Поняття та функції фондової біржі	2			
	Біржові операції та їх класифікація	2			
Тема 5. Українська біржа та фондова біржа ПФТС	Призначення і особливості організації Української біржі та Першої фондової торгівельної системи	2			
	Функції, інструменти, що торгуються на Українській біржі та фондовій біржі ПФТС	2			
Тема 6. Світові фондові біржі	Характеристика та особливості функціонування світових фондових бірж	2			
	Капіталізація фінансових інструментів, що торгуються на Нью-Йоркській фондовій біржі	2			
Тема 7. Валютні біржі	Перешкоди на шляху функціонування валютних бірж в Україні	2			
	Міжнародний міжбанківський ринок FOREX	2			
Тема 8. Фундаментальний і технічний аналіз	Основні теорії прогнозування цін на ринку цінних паперів	2			2
	Фундаментальний та технічний аналіз ринку цінних паперів	2			
Усього		28			8

Лекційний матеріал доступний на Порталі навчальних ресурсів інституту : <https://edu.htei.kh.ua/enrol/index.php?id=2236>.

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

5.3. Теми практичних занять

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	Професійні учасники фінансового ринку	2			
Тема 2. Регулювання фінансового ринку	Державна політика на валютному ринку	2			
Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва	Поняття фінансового посередництва	2			
	Посередники депозитарно-клірингової системи	2			
Тема 4. Поняття фондової біржі та біржових операцій	Поняття та функції фондової біржі	2			
	Біржові операції та їх класифікація	2			2
Тема 5. Українська біржа та фондова біржа ПФТС	Призначення і особливості організації Української біржі та Першої фондової торгівельної системи	2			
	Порядок розрахунку та сучасна динаміка індексу UX та індексу ПФТС	2			2
Тема 6. Світові фондові біржі	Індекси Доу-Джонса і NYSE Composite	2			
	Порядок розрахунку індексу NASDAQ та особливості функціонування фондової біржі	2			2
Тема 7. Валютні біржі	Міжнародний міжбанківський ринок FOREX	2			2
	Котирування валюти на ринку. Крос-курс	2			
Тема 8. Фундаментальний і технічний аналіз	Фундаментальний аналіз ринку цінних паперів	2			2

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
	Технічний аналіз ринку цінних паперів	2			
Усього		28			10

Завдання до практичних занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту : <https://edu.htei.kh.ua/enrol/index.php?id=2236>.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять рекомендованої літератури.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування (тести наведено у системі дистанційного навчання інституту).
5. Контрольна перевірка кожним слухачем особистих знань, питання для самоконтролю.

Завдання до самостійної роботи за темами:

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці

Історичний аспект становлення та розвитку фінансового ринку. Організаційна структура фінансового ринку.

Тема 2. Регулювання фінансового ринку

Роль держави в діяльності фінансового ринку. Елементи інфраструктури фінансового ринку. Мету державного регулювання фінансового ринку.

Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва

Діяльність, спрямована на спільне інвестування коштів. Основні типи інвестиційних компаній. Основні обмеження на вкладення коштів інвестиційних фондів. Трасти та інші інститути спільного інвестування. Необхідні умови здійснення спільного інвестування вітчизняними інвестиційними фондами та компаніями.

Тема 4. Поняття фондової біржі та біржових операцій

Історія виникнення ф'ючерсів та форвардів, хеджування та спекуляція за їх допомогою. Відсотковий, валютний та товарний своп. Одноперіодні опціони кол та пут. Хеджування за допомогою опціонів. Змішані відсоткові опціони.

Тема 5. Українська біржа та фондова біржа ПФТС

Система довірчого управління портфелем цінних паперів.

Характеристика діяльності контрактних фінансових інститутів на фондовому ринку.

Тема 6. Світові фондові біржі

Фондова біржа Сан-Паулу. Австралійська фондова біржа. Швейцарська біржа.

Тема 7. Валютні біржі

Форвардні конверсійні операції. Котирування курсів спот. Валютний курс за безготівковими міжбанківськими угодами.

Тема 8. Фундаментальний і технічний аналіз

Індекс відносної сили RSI. Лінії та рівні підтримки (support) і опору (resistance). Сходження/розбіжність ковзних середніх.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Навчальним планом не передбачено виконання курсової роботи.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)									Підсумковий контроль	Сума
	усього	у тому числі за темами									
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8		
2022/2023	60	6	6	8	8	8	8	8	8	40	100

8.2. Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)			Підсумковий контроль	Сума
	усього	у тому числі за видами активності			
		вид 1	вид 2		
2019/2020	10		10		
2020/2021	50	50		40	
Разом	60	50	10	40	100

Види активності студента з навчальної дисципліни протягом семестру:

1. Самостійне опрацювання тестів відповідно до тем дисципліни.
2. Відвідування аудиторних занять.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: оцінювання аудиторної роботи, експрес-опитування, виконання письмових контрольних робіт, оцінювання доповіді;
- для студентів заочної форми навчання: оцінювання аудиторної роботи, оцінювання результатів самостійного вирішення практичних завдань, виконання робіт аналітичного спрямування.

Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання програми дисципліни (відпрацювання всіх практичних занять) і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 36 балів та захист курсової роботи (окрема оцінка).

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамен;
- для студентів заочної форми навчання: письмовий екзамен.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела інформації

1. Пепа Т. В. Біржова діяльність : навчальний посібник / Т. В. Пепа, Т. І. Пішеніна. – Київ : Ліра-К, 2016. – 540 с.
2. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за загальною редакцією д. е. н., проф. І. М. Сотник. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.

10.2. Додаткові джерела інформації

3. Інформація про торги [Електронний ресурс] : Українська біржа : [веб-сайт]. – Режим доступу : <http://www.ux.ua>. – Станом на 27.11.2019. – Назва з екрана.
4. Онищенко В. О. Ринок фінансових послуг : навчальний посібник / В. О. Онищенко, Т. М. Завора. – Полтава : Полтавський національний технічний університет, 2017. – 409 с.
5. Підгорний А. З. Методологія статистичного дослідження біржової діяльності : навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. В. Самоуськова. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2018. – 170 с.